

กวด. 154

1 ธ.ค. 63

15.05

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่..... 12/78
รับที่(ยื่น)..... 2563
วันที่..... 15 -

ด่วนมาก

ที่ พณ ๐๖๐๒/ ๕๕๕๕

กระทรวงพาณิชย์

๕๖๓ ถ.นนทบุรี ต.บางกระสอ

อ. เมืองนนทบุรี จ. นนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เรื่อง การยกเลิกบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลของรัฐสมาชิกอาเซียนที่เข้าร่วมในโครงการนำร่องสำหรับการดำเนินการระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของภูมิภาค โครงการที่ ๒ เพื่อยุติโครงการนำร่องระบบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง โครงการที่ ๒ ภายใต้ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. สำเนาบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลของรัฐสมาชิกอาเซียนที่เข้าร่วมในโครงการนำร่องสำหรับการดำเนินการระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของภูมิภาค โครงการที่ ๒
๓. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๓๐๓๕๓ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๕
๔. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล) ๓๗๓๙ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖
๕. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๓๕๓๕๓ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๑
๖. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล) ๔๒๙๗๘ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๑
๗. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ที่ กต ๑๒๐๔/๖๖๒ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๓
๘. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๔๖๐๓๕ ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๙
๙. ผลการประชุม AFTA Council ครั้งที่ ๓๔ ในส่วนด้านกฎถิ่นกำเนิดสินค้า
๑๐. สำเนาหนังสือกรมการค้าต่างประเทศ ด่วนที่สุด ที่ พณ ๐๓๑๑/๒๖๗๗ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๓
๑๑. สำเนาหนังสือกรมศุลกากร ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๑๘/๑๕๑๓๕ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๓
๑๒. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนมาก ที่ นร ๐๙๐๗/๖๗ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๓
๑๓. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนมาก ที่ กต ๐๘๐๔/๒๔๒ ลงวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓

ด้วยกระทรวงพาณิชย์ขอเสนอ เรื่อง การยกเลิกบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลของรัฐสมาชิกอาเซียนที่เข้าร่วมในโครงการนำร่องสำหรับการดำเนินการระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของภูมิภาค โครงการที่ ๒ เพื่อยุติโครงการนำร่องระบบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง โครงการที่ ๒ ภายใต้ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน มาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่อง และการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย รวมทั้งสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติในด้าน (๑) การเมือง การต่างประเทศ และความมั่นคง และ (๒) การสร้างรายได้และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฎ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงพาณิชย์ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (The ASEAN Trade in Goods Agreement: ATIGA) มีผลบังคับใช้ในปี ๒๕๕๓ กำหนดให้ประเทศสมาชิกที่ต้องการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีภายใต้อาเซียน จะต้องยื่นหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin: CO) ที่ออกโดยหน่วยงานผู้มีอำนาจในประเทศผู้ส่งออก เพื่อเป็นหลักฐานว่าสินค้าผ่านเกณฑ์ถิ่นกำเนิดสินค้าที่ระบุในความตกลง ATIGA

๑.๒ ต่อมา อาเซียนเห็นชอบร่วมกันให้มีการพัฒนาระบบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มการอำนวยความสะดวกทางการค้า และเพิ่มทางเลือกในการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าให้แก่ผู้ประกอบการนอกเหนือจากการใช้ CO ที่ต้องให้หน่วยงานผู้มีอำนาจรับรอง อาเซียนจึงได้จัดทำโครงการนำร่องระบบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง โครงการที่ ๑ ในปี ๒๕๕๔ เพื่อทดลองการใช้ระบบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองระหว่างประเทศสมาชิกที่มีความพร้อม โดยมีสมาชิกได้แก่ ไทย บรูไน กัมพูชา มาเลเซีย เมียนมา และสิงคโปร์

๑.๓ ในปี ๒๕๕๕ สมาชิกอาเซียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๑ ได้แก่ อินโดนีเซีย สปป.ลาว และฟิลิปปินส์ ได้จัดทำบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลของรัฐสมาชิกอาเซียนที่เข้าร่วมในโครงการนำร่องสำหรับการดำเนินการระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของภูมิภาค โครงการที่ ๒ (Memorandum of Understanding among the Governments of the Participating Member States of the Association of Southeast Asian Nations on the Second Pilot Project for the Implementation of a Regional Self Certification System) (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) โดยมีการกำหนดคุณสมบัติที่เข้มงวดกว่าโครงการที่ ๑ ทั้งนี้ ในส่วนของไทย คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้เข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓) เพื่อให้ผู้ประกอบการไทยสามารถใช้ระบบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองในการส่งออกไปยังประเทศสมาชิกโครงการนำร่องฯ ได้ทั้ง ๒ โครงการนำร่องฯ และต่อมารัฐสภามีมติให้ความเห็นชอบเข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๔)

๑.๔ เมื่อโครงการนำร่องฯ ทั้ง ๒ โครงการดำเนินมาได้ระยะหนึ่ง อาเซียนจึงได้เห็นชอบร่วมกันในการปรับประสานโครงการนำร่องฯ ที่ ๑ และ ๒ เป็นระบบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของอาเซียน (ASEAN-Wide Self-Certification : AWSC) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้อาเซียนมีระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าเป็นระบบเดียวกันทั้ง ๑๐ ประเทศ อาเซียนจึงได้จัดทำพิธีสารฉบับที่ ๑ เพื่อแก้ไขความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (The First Protocol to Amend the ASEAN Trade in Goods Agreement) เพื่อปรับข้อบทภายใต้ความตกลง ATIGA ให้รองรับระบบ AWSC โดยในส่วนของไทย คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบพิธีสารฉบับที่ ๑ เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ โดยให้ไทยแจ้งการให้สัตยาบัน พิธีสารฉบับที่ ๑ เมื่อไทยดำเนินการภายในแล้วเสร็จ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๕) และต่อมารัฐสภามีมติให้ความเห็นชอบพิธีสารฉบับที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๖)

๑.๕ เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๓ ไทยโดยกระทรวงการต่างประเทศได้แจ้งการให้สัตยาบัน พิธีสารฉบับที่ ๑ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๗) และต่อมา เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ บรูไนได้ให้สัตยาบันพิธีสารฉบับที่ ๑ เป็นประเทศสุดท้าย ทำให้สมาชิกอาเซียนได้ให้สัตยาบันพิธีสารฉบับที่ ๑ ครบทั้ง ๑๐ ประเทศ ส่งผลให้พิธีสารฉบับที่ ๑ มีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๓

๑.๖ อาเซียนได้ร่วมหารือแนวทางการเปลี่ยนผ่านจากโครงการนำร่องฯ ทั้ง ๒ โครงการมาเป็นระบบ AWSC โดยสำหรับโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๑ ที่ประชุมคณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA Council) ครั้งที่ ๓๐ มีมติให้ขยายระยะเวลาการดำเนินโครงการไปจนกว่าระบบ AWSC จะมีผลใช้บังคับอย่างสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ ให้ขยายระยะเวลาการดำเนินโครงการไปจนกว่าระบบ AWSC จะมีผลใช้บังคับ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๘) ดังนั้น โครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๑ จะยุติเมื่อ AWSC มีผลบังคับใช้อย่างสมบูรณ์ สมาชิกโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๑ รวมทั้งไทย จึงไม่มีความจำเป็นต้องดำเนินการใดๆ เพื่อยุติโครงการดังกล่าว สำหรับโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ พบว่าในบันทึกความเข้าใจ (MoU) ระหว่างสมาชิก

โครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ มีระบุไว้อย่างชัดเจนตามมาตรา ๑๐ (บทบัญญัติสุดท้าย) ของ MoU ว่า การยุติโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ จะต้องมีการตกลงกันเป็นลายลักษณ์อักษร (Written Agreement) ระหว่างประเทศสมาชิกโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ ทุกประเทศ

๑.๗ สมาชิกโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ ได้หารือเกี่ยวกับแนวทางการยุติโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ โดยเห็นชอบให้สมาชิกจัดทำหนังสือทางการทูต (Diplomatic Note) ส่งไปยังสำนักเลขาธิการอาเซียน เพื่อแจ้งยุติโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ และให้ถือว่าโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ มีผลสิ้นสุดลงในวันที่ ๖๐ นับตั้งแต่วันที่เลขาธิการอาเซียนได้รับหนังสือจากสมาชิกโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ ประเทศสุดท้าย ทั้งนี้ ที่ประชุม AFTA Council ครั้งที่ ๓๔ รับทราบเกี่ยวกับแนวทางการยุติโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ และร่าง Diplomatic Note รวมทั้ง ให้สมาชิกดำเนินการภายในเพื่อจัดส่ง Diplomatic Note ให้สำนักเลขาธิการอาเซียน สำหรับการยุติโครงการดังกล่าว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๙)

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การจัดทำหนังสือทางการทูต (Diplomatic Note) เพื่อยุติโครงการนำร่องระบบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง โครงการที่ ๒ เข้าข่ายเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จึงเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

ขณะนี้ระบบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของอาเซียน (AWSC) ได้มีผลใช้บังคับแล้วเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๓ การที่โครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ ไม่ถูกยุติโดยเร็ว อาจทำให้เกิดความสับสนของผู้ประกอบการ ทั้งนี้ สถานะล่าสุดประเทศสมาชิกโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ ได้แก่ อินโดนีเซีย สปป.ลาว และฟิลิปปินส์ ได้ส่ง Diplomatic Note เพื่อยุติโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ ให้สำนักเลขาธิการอาเซียนแล้ว คงเหลือเพียง ๒ ประเทศที่ยังมิได้ยื่น ได้แก่ ไทยและเวียดนาม เนื่องจากอยู่ระหว่างการดำเนินการภายในประเทศ นอกจากนี้ ประเทศสมาชิกโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ ตกลงว่านับตั้งแต่ระบบ AWSC มีผลใช้บังคับ (วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๓) ผู้ส่งออกที่ได้รับการรับรอง (Certified Exporter: CE) ภายใต้โครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ จะไม่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าอีกต่อไป ทั้งนี้ ผู้ส่งออกจะต้องดำเนินการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ส่งออกที่ได้รับการรับรองภายใต้ระบบ AWSC จึงจะสามารถรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าได้)

๔.สาระสำคัญ ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย

๔.๑ บันทึกความเข้าใจร่วมกัน (MoU) ของประเทศสมาชิกโครงการนำร่องการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง โครงการที่ ๒ กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๐ (บทบัญญัติสุดท้าย) ว่าหากสมาชิกต้องการยุติ MoU ดังกล่าว สมาชิกทุกประเทศจะต้องจัดทำความตกลงร่วมกันเป็นลายลักษณ์อักษร (“This MoU may be terminated at any time by written agreement of all Participating Members States”)

๔.๒ กรมสนธิสัญญาและกฎหมายเห็นว่า โดยที่มิได้กำหนดรูปแบบการยกเลิกบันทึกความเข้าใจ ว่าจะต้องดำเนินการในลักษณะใด เพียงแต่กำหนดให้รัฐสมาชิกอาเซียนที่เข้าร่วมทุกประเทศตกลงกันเป็นลายลักษณ์อักษร รัฐสมาชิกฯ จึงสามารถทำการยกเลิกบันทึกความเข้าใจ ในรูปแบบใดก็ได้ เพียงแต่ต้องเป็นความตกลงระหว่างประเทศที่เป็นลายลักษณ์อักษรและมีผลผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศ โดยรูปแบบขึ้นอยู่กับรัฐสมาชิกฯ เห็นว่าเหมาะสม

๔.๓ สมาชิกโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ เห็นชอบให้ใช้การจัดทำหนังสือทางการทูต (Diplomatic Note) ส่งไปยังสำนักเลขาธิการอาเซียน ในการยุติโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ โดยการยุติโครงการดังกล่าวจะมีผลสมบูรณ์ในวันที่ ๖๐ นับจากวันที่สำนักเลขาธิการอาเซียนได้รับ Diplomatic Note จากสมาชิกประเทศสุดท้าย

๕. ผลกระทบ

การยุติโครงการนำร่องระบบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง โครงการที่ ๒ ไม่มีผลกระทบในสาระสำคัญของการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง เนื่องจากโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ ซึ่งมีสมาชิก ๕ ประเทศ ถูกทดแทนโดยระบบ AWSC ที่ครอบคลุมสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ แล้วตั้งแต่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๓ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ส่งออกที่ได้รับการรับรองอีกครั้งเมื่อปรับเปลี่ยนจากโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ เป็นระบบ AWSC

๖. มติคณะรัฐมนตรี

๖.๑ มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๓ เห็นชอบให้เสนอกรอบเจรจาจัดทำระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของอาเซียน การเข้าร่วมโครงการนำร่องฯ และบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลของประเทศสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการนำร่องฯ เพื่อขอความเห็นชอบจากรัฐสภา

๖.๒ มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เห็นชอบการเข้าร่วมโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ ของไทย

๖.๓ มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ เห็นชอบการขยายระยะเวลาโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๑ ออกไปจนกว่าระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของอาเซียนจะมีผลใช้บังคับ

๖.๔ มติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เห็นชอบให้ไทยลงนามพิธีสารฉบับที่ ๑ เพื่อแก้ไขความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน และให้ไทยแจ้งการให้สัตยาบันพิธีสารฉบับที่ ๑ เพื่อประเทศไทยดำเนินการกระบวนการภายในแล้วเสร็จ

๗. ความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ได้มีหนังสือถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมการค้าต่างประเทศ กรมศุลกากร สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย เพื่อสอบถามความเห็นต่อการยุติโครงการนำร่องระบบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง โครงการที่ ๒ ภายใต้อาเซียน ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน โดยหน่วยงานมีความเห็น สรุปได้ดังนี้

(๑) กรมการค้าต่างประเทศ แจ้งว่า ไม่ขัดข้องต่อการจัดทำหนังสือทางการทูต (Diplomatic Note) เพื่อยุติโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ โดยกรมการค้าต่างประเทศ ได้ออกประกาศ เรื่อง การขึ้นทะเบียนและการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองตามความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน ซึ่งให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๓ และได้ยกเลิกการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าภายใต้โครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ ตั้งแต่วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๓ ตามแนวปฏิบัติที่สมาชิกโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ เห็นชอบร่วมกันแล้ว ทั้งนี้ ได้เริ่มดำเนินการขึ้นทะเบียนผู้ส่งออกที่ได้รับการรับรอง (Certified Exporter) ภายใต้ระบบ AWSC เรียบร้อยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๐)

(๒) กรมศุลกากร แจ้งว่า ไม่ขัดข้องต่อการยุติโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ และสนับสนุนแนวทางปฏิบัติตามมติที่ประชุมของประเทศสมาชิกโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ โดยกรมศุลกากรซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการประชุมคณะกรรมการความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียนด้านถิ่นกำเนิดสินค้า (SC-AROO) ได้หารือร่วมกับประเทศสมาชิกในโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกมีมติให้โครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ ยุติในวันที่ ๖๐ นับจากวันที่สำนักเลขาธิการอาเซียนได้รับ Diplomatic Note แจ้งการยุติดังกล่าวจากประเทศสมาชิกโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ ประเทศสุดท้าย (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๑)

(๓) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่า ความตกลงยกเลิกบันทึกความเข้าใจ เพื่อยุติโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ เข้าลักษณะเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นอกจากนี้ ความตกลงยกเลิกบันทึกความเข้าใจ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการค้าเสรีและได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาแล้ว อาจเข้าข่ายเป็นหนังสือสัญญาเกี่ยวกับการค้าเสรีตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วย ดังนั้น หากส่วนราชการผู้รับผิดชอบพิจารณาแล้วยืนยันได้ว่า ความตกลงยกเลิกบันทึกความเข้าใจ เพื่อยุติโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ ไม่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง เช่น มีพิธีสารฉบับที่ ๑ เพื่อแก้ไข

ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน เพื่อรองรับระบบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของอาเซียน ที่นำมาใช้ทดแทนกันได้ กรณีก็จะไม่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสองของรัฐธรรมนูญ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๒)

(๔) กรมสนธิสัญญาและกฎหมายเห็นว่า การยกเลิกบันทึกความเข้าใจ โดยการทำความตกลงระหว่างรัฐสมาชิก เป็นลายลักษณ์อักษรและมีผลผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อให้พันธกรณีของรัฐสมาชิก ภายใต้บันทึกความเข้าใจ สิ้นผลลง เป็นการทำสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ และเป็นการทำหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐ ทั้งนี้ บันทึกความเข้าใจดังกล่าวมีสาระสำคัญเป็นการนำระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองโดยผู้ส่งออกมาทดลองใช้ระหว่างรัฐสมาชิกที่เข้าร่วม เพื่อให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบและผู้ประกอบการได้ปรับตัวและเตรียมการรองรับระบบ AWSC ที่รัฐสมาชิกอาเซียนทุกประเทศจะใช้ร่วมกัน ดังนั้น เมื่อในตอนนีรัฐสมาชิกอาเซียนได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขความตกลง ATIGA เพื่อให้สามารถนำระบบ AWSC มาปฏิบัติจริงได้เต็มรูปแบบแล้ว การยกเลิกบันทึกความเข้าใจ เพื่อยุติโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ ก็ไม่น่าจะเป็นการทำหนังสือสัญญาที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวางที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา เนื่องจากการดำเนินการตามเป้าประสงค์เดิมของความตกลงฯ กล่าวคือ การมีระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองสำหรับการค้าสินค้าระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียนเป็นระบบเดียว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๓)

๘. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงพาณิชย์พิจารณาแล้วเห็นว่า ความตกลงยกเลิกบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลของรัฐสมาชิกอาเซียนที่เข้าร่วมในโครงการนำร่องสำหรับการดำเนินการระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของภูมิภาค โครงการที่ ๒ เข้าลักษณะเป็นหนังสือสัญญาระหว่างประเทศและเป็นหนังสือสัญญาที่เกี่ยวกับการค้าเสรีตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสามของรัฐธรรมนูญฯ แต่ไม่มีผลกระทบที่มีนัยสำคัญต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง โดยมีพิธีสารฉบับที่ ๑ เพื่อแก้ไขความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน เพื่อรองรับระบบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของอาเซียน (ซึ่งรัฐสภาให้ความเห็นชอบ) ที่นำมาใช้ทดแทนกันได้ จึงเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดังนี้

(๑) ให้ความเห็นชอบต่อการยกเลิกบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลของรัฐสมาชิกอาเซียนที่เข้าร่วมในโครงการนำร่องสำหรับการดำเนินการระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของภูมิภาค โครงการที่ ๒ เพื่อยุติโครงการนำร่องระบบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง โครงการที่ ๒ ภายใต้ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน

(๒) เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบต่อการยกเลิกบันทึกความเข้าใจ เพื่อยุติโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒ แล้ว มอบหมายให้กรมศุลกากรและกรมการค้าต่างประเทศดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อยุติโครงการนำร่องฯ โครงการที่ ๒

(๓) เมื่อกรมศุลกากรและกรมการค้าต่างประเทศดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้วเสร็จ มอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศจัดทำหนังสือทางการทูต (Diplomatic Note) แจ้งต่อเลขาธิการอาเซียน เพื่อให้มีผลยุติโครงการนำร่องระบบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง โครงการที่ ๒ ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

สำนักการค้าสินค้า

โทร. ๐ ๒๕๐๗ ๗๓๔๒

โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๕๖๒๕